

Manuscrisul conținea 250 de file (27 × 21 cm.), scrise în semiuncială, 29 de rînduri pe pagină. Din fragmentul publicat de A. Jacimirskij la p. 817 am putut constata doar că avem de-a face cu un text foarte corect, fără trăsături redacționale pregnante.

24. *Culegere ascetică*, sfîrșitul sec. XIV, Galați, Jacimirskij nr. 5 (p. 818).

Din descriere reiese că era un manuscris deteriorat, de 269 de file, fără început. Era scris în semiuncială, 22 de rînduri pe pagină, prezentînd trăsături ale redacției medio-bulgare.

Cuprinsul: diferite cugetări ascetice, unele formulate ca întrebări și răspunsuri:

25. *Sbornic*, sfîrșitul sec. XIV — începutul sec. XV, Dragomirna, cota 1795/706.

A fost descris de I. Iuffu (p. 432). Este un manuscris masiv, de 478 file, aproape complet, scris pe hîrtie cu filigran *Turn*.

Cuprinde 46 de lucrări hagiografice și omiletice scrise în redacție medio-bulgară.

26. *Sf. Vasile cel Mare: Cuvinte pustnicești*, sfîrșitul sec. XIV — începutul sec. XV, Dragomirna, cota 1796/707.

A fost descris de I. Iuffu (p. 432—433). Este un manuscris complet, 259 de file, scris pe hîrtie cu filigranul *Foarfecă și Floare*. În afara inițialelor și titlurilor în roșu, există și două frontispicii în roșu, verde și albastru.

„Nu-mi este cunoscut — scrie I. Iuffu — să se fi păstrat alt exemplar vechi al acestei cărți, în literatura slavilor sudici, din această ediție în limba slavonă a lucrării sfîntului Vasile cel Mare“ (p. 432).

Textul este scris în redacție medio-bulgară.

Nu am inclus în acest articol o serie de manuscrise considerate de unii specialiști a aparține perioadei analizate, deoarece analiza paleografică ne-a condus la alte rezultate. În urma studierii filigranelor am constatat că unele manuscrise pe care specialiștii le datau în a doua jumătate a secolului al XIV-lea sînt din secolul al XV-lea (de ex. B.A.R., ms. sl. 158, 159 ș.a.), Rămîn totuși sub semnul întrebării cîteva manuscrise ale căror date lingvistice și paleografice nu sînt suficiente pentru datare precisă (este vorba de aceeași perioadă, ca și mai sus) și alte căror filigrane nu figurează în cataloage (de ex. B.A.R., ms. sl. 132), sau sînt scrise pe hîrtie fără filigran.

* * *

În urma studierii manuscriselor prezentate mai sus, am putut trage unele concluzii cu privire la conținutul și limba în care sînt scrise.

Astfel, putem considera că în secolele XII—XIV se copiau, sau se importau, aproape numai cărți de cult, necesare pentru oficierea slujbei în biserici, sau pentru pregătirea preoților¹. Numai cîteva manuscrise fac excepție, fiind culegeri de cugetări, învățături teologice și filozofice, realizate în afara scopului practic de oficiere a cultului. Numărul acestui gen de scrieri parenetice și omiletice crește simțitor în secolul al XV-lea. Astfel, din cele 80 se manuscrise

¹ Cele 26 de cărți prezentate au următorul profil: *Evangheliar* (6), *Apostol* (3), *Octoih* (1), *Minei* (4), *Triod și Pentecostar* (1), *Vechiul Testament* (1), lucrări hagiografice și omiletice (10).